

Til

Farsund kommune ved enhetsleder for kultur

Fra

Rune Grimsby, leder Farsund idrettsråd

Dato

30. september 2025

Høring – utkast til ny frivillighetserklæring for Farsund kommune

Som leder av Farsund idrettsråd vil jeg komme med kommentarer både til prosessen og til høringsutkastet til ny frivillighetserklæring i Farsund.

Dere vil kanskje mene at det bare er merknader og innspill til selve førsteutkastet som er relevant, men for meg er det svært viktig i saken at prosessen også blir kommentert og belyst i høringssvaret.

Jeg understreker det dere allerede er kjent med at det ikke er gitt tid til å forankre denne tilbakemeldingen, verken hos styret i Farsund idrettsråd, eller hos idrettsrådets medlemmer.

1. Farsund kommune skriver i sitt brev av 6. september blant annet følgende:

«En god relasjon og dialog har stor betydning for hvordan vi sammen kan skape gode og trygge nærmiljø.

For å lykkes er det nødvendig med bred medvirkning og dialog»

På bakgrunn av den forhastede prosessen som kommunedirektøren har instruert stiller jeg et stort spørsmålstegn ved om dialog og bred medvirkning er noe kommunedirektøren virkelig mener.

2. Kommunestyret i Farsund vedtok den gjeldende frivillighetserklæringen i 2018. Undertegnede kan ikke se at det er gjort noen evaluering av den gjeldende erklæringen fra kommunens side. Det er iallfall ikke sagt noe om dette fra administrasjonens side.

Administrasjonen og ordføreren har sagt at den nåværende erklæringen er «utydelig». Det er imidlertid ikke sagt noe om hva som er så utydelig og hva det er i dagens erklæring som administrasjonen/prosjektgruppen mener er så dårlig at det bør ut.

Frivilligheten må kunne forvente en detaljert gjennomgang og diskusjon av hele den gjeldende frivillighetserklæringen for å diskutere om vi alle er enige og omforent om de elementene som dere mener må tas bort eller byttes ut.

Det faktum at Farsund kommune har fjernet den vedtatte frivillighetserklæringen fra 2018 fra sin egen hjemmeside vitner også om at kommunen ikke ønsker en åpen prosess i denne saken.

3. Ordføreren uttalte i avisen Lister 2. februar 2025:

«Jeg ønsker å sette ned en arbeidsgruppe som skal se på hele frivillighetsstrategien på ny. Det vil jeg at skal skje sammen med frivilligheten, politikere og administrasjonen. Jeg ønsker med det at frivilligheten selv skal være med å lage den nye strategien, fortsetter Williamsen».

Dessverre følger hverken ordføreren eller administrasjonen opp ordførerens uttalelse fra februar til tross for at prosjektleder sier til avisen Lister at; «Vi er kjent med ordførerens uttalelse, og vi oppfatter at dette prosjektet er i tråd med den».

Ordføreren har dessverre gått tilbake på sitt opprinnelige utsagn og sier nå:

«Ordføreren poengterer at det er arbeidsgruppa som jobber intenst og raskt, men at frivilligheten og politikere selvfølgelig vil få tid til å komme med sine innspill i god tid».

«Dette skal ikke være et hastearbeid. Jeg ønsker at vi får en frivillighetserklæring vi kan leve opp til, og som er det beste for frivilligheten. Det er det som er poenget her, legger hun til».

Det som er viktig å merke seg i denne forbindelse er at vi skal «få tid til å komme med våre innspill i god tid».

Det var en samlet tilbakemelding fra alle som var til stede i møtet på Husan 15. september at det utkastet som ble presentert for frivilligheten i e-post av 11. september var for dårlig og ikke forankret i frivilligheten.

På bakgrunn av denne tilbakemeldingen må man kunne forutsette at prosjektgruppen sender en klar tilbakemelding til kommunedirektøren om at man ikke kan sende utkastet til frivillighetserklæring til politisk behandling før etter en mer grundig prosess.

4. Administrasjonen/prosjektgruppen har skrevet et «førsteutkast» til en ny erklæring.

Som kjent lurer jeg veldig på hvordan i all verden vi i frivilligheten skal kunne ta dette på alvor når vi ikke er med i arbeidsgruppen som jobber med saken og dermed ikke har blitt gitt muligheten til å være med på å utforme dokumentet.

Siden det fremlagte forslaget er et «førsteutkast» slik det beskrives på kommunens hjemmeside, må vi tolke det som et utkast som skal bearbeides og jobbes videre med.

Jeg skjønner ikke helt hvordan tidsplanen skal kunne romme en høring av et «andreutkast» eller et «endelig utkast», men det vil sikkert bli belyst fra prosjektleder sin side.

5. Vi fikk tilsendt innkalling til møtet som ble gjennomført på Husan 15. september på lørdag 6. september kl 13:00. I denne innkallingen var det ingen tegn til det dokumentet som skulle diskuteres. Vi mottok riktignok dokumentet torsdag 11. september kl 10:00, men hvem i frivilligheten har tid til å gå nøye gjennom dette på så kort varsel (to ettermiddager + lørdag og søndag).⁷

Frivilligheten er hva ordet indikerer; Vanlige folk som bruker sin fritid på aktiviteter til nytte og glede for innbyggerne i kommunen vår uten noen form for godtgjørelse.

Vi som jobber med frivillig arbeide gjør altså dette på fritiden (etter arbeidstid), og møter planlegges i god tid slik at alle skal ha mulighet til å delta.

Farsund idrettsråd består av 18 lag og foreninger (hvorav 2 passive) med til sammen 2076 medlemmer. Av disse er 1154 barn og unge i alderen 0-19 år. Regner vi med at de unge har to foresatte så representerer jeg kanskje omtrent 4.400 av innbyggerne i kommunen vår. Nesten halvparten av innbyggerne i kommunen.

Hvordan kan kommunedirektøren i det hele tatt komme på at vi ikke trenger mer enn to ettermiddager + lørdag og søndag på å sjekke ut med eget styre og 18 lag og foreninger hva vi skal mene om noe som sendes ut på en torsdag og som skal diskuteres mandagen etter?

6. Forskning viser at det frivillig engasjement øker når det offentlige er gode tilretteleggere. Frivillighet Norges erfaring er at kommuner med en god frivillighetspolitikk har mer dialog med bredden av frivilligheten lokalt enn kommuner som ikke har det. Dette blir også bekreftet av forskning.

Det er med andre ord mye å vinne på å forsterke samarbeidet mellom kommunene og den lokale frivilligheten.

I denne saken må vi vel kunne konstatere at frivilligheten langt fra er hørt og for idrettsrådets vedkommende har vi ikke hatt noen som helst mulighet til å forankre noe med våre medlemsklubber, ei heller med eget styre.

Det er rimelig arrogant av kommunen å tenke seg frivilligheten skal kunne ta eierskap til noe som man snaut har fått lese gjennom før det skal diskuteres.

Alle burde vite at prosesser som dette må bearbeides og diskuteres grundig. Det er fint med innspillmøter, men det er ikke nok med ett møte for å få grundige gjennomganger, få belyst ulike sider av saken og komme fram til et resultat som alle kan være stolte av.

Man trenger en gruppe som består av de ulike interessentene (administrasjonen, politikerne og frivilligheten), slik ordføreren skisserte i februar, for å få et godt resultat. Denne gruppen må, på sin side, innhente innspill og råd fra alle de aktørene som kan tenkes å ha noen meninger eller gode innspill i en slik sak. Når det legges opp til en prosess som det prosjektleder har presentert kan man mistenke kommunedirektøren slik at han ikke ønsker et resultat som forplikter og som alle kan stille seg bak. Jeg opplever ikke at kommunen i dette tilfellet har vært gode tilretteleggere slik forskning sier at kommunen bør være og derfor understøtter ikke det fremlagte dokumentet det frivillige engasjementet.

7. Frivillighet Norge var med på utarbeidelsen av den nåværende erklæringen. Det er fint at kommunen har sjekket hovedpunktene fra Frivillighet Norge sin hjemmeside, og innhentet råd fra fylkeskommunen i deres arbeide, men jeg tror ikke at dere har spurt dem om hva de mener med en prosess over fem uker for å få på plass en ny erklæring.

Jeg har snakket med dem og svaret fra Bjørn Lindstad, som var med å utarbeide den gjeldende erklæringen, er klar på at man med en så knapp frist ikke får en prosess som kan bli forankret noe sted.

8. I det som ligger på kommunen sin hjemmeside i forbindelse med denne høringen står det:

«Kommunestyret vedtok 24. mai 2018 en frivillighetserklæring. Erklæringen ble utarbeidet av kommunen i tett samarbeid med frivillige lag og foreninger. Målet var å gi et forutsigbart og konstruktivt samspill mellom kommunen og frivilligheten. Erklæringen la vekt på prinsipper som samarbeid, dialog og gjensidig respekt, og var et viktig første skritt i utviklingen av en frivillighetspolitikk for Farsund».

Dette viser med tydelighet at kommunedirektøren ikke har fulgt opp vedtaket fra 2018. Man har hatt 7 år på å videreføre det arbeidet som beskrives her, nemlig at dette var et viktig første skritt i utviklingen av en frivillighetspolitikk for Farsund.

Jeg kan ikke forstå hvorfor vi skal bruke tid og ressurser på å endre frivillighetserklæringen når det egentlig er en frivillighetspolitikk som skal lages.

Hvorfor kommunedirektøren ikke har gjort noe før nå, og hvorfor det plutselig har slik hast kan vi bare lure på.

Igjen – heldigvis skal vi ikke haste oss gjennom – ifølge ordføreren. Vi skal få god tid, så om prosjektet melder tilbake at tidsfristen ikke holder, så har man backing fra ordføreren.

9. Frivillighet er definert som en egen samfunnssektor ved siden av offentlig sektor og næringslivet. Frivillighet er derfor et eget politikkområde. Samhandlingskoden har som premiss at en formell politikk for frivillig sektor skal utformes som en egen plan eller strategi. Eksempler er frivillighetsplan, frivillighetsstrategi, temaplan for frivillighet, planstrategi for frivillighet osv. Når disse vedtas politisk, utgjør de kommunens og fylkeskommunens frivillighetspolitikk. Derfor brukes begrepet frivillighetspolitikk, nettopp fordi planen er et politisk dokument som omtaler kommunens politikk på området - når den blir vedtatt.

Som tidligere nevnt burde man nå jobbe med å utvikle en frivillighetspolitikk slik forutsetningene i 2018 var, og ikke presentere en frivillighetserklæring som er intetsigende og uforpliktende. Utkastet sier riktignok at dette skal være kommunens frivillighetspolitikk, men jeg mener at dette dokumentet er alt for lite gjennomarbeidet til å bli kalt en frivillighetspolitikk.

10. Frivillighet Norge sier: «Målet med en frivillighetspolitikk er at kommunen skal legge til rette for at frivilligheten får gode vilkår slik at de kan skape gode aktiviteter. Ved å kartlegge og gå i dialog med den lokale frivilligheten vil man få svar på de utfordringene organisasjonene møter lokalt og hvordan man kan jobbe bedre sammen».

Hvis vi utarbeider en «Frivillighetspolitikk», slik at den forplikter både politikere, administrasjonen og frivilligheten i større grad enn dagens frivillighetserklæring vil vi være på riktig vei mot det frivillighet Norge beskriver. Vi må evaluere (effekten og etterlevelsen av) den eksisterende frivillighetserklæringen, utarbeide en frivillighetspolitikk som er konkret og håndfast, og legge planer for oppfølging, med handlingsplaner og konkrete aksjoner.

11. Frivillighet Norge anbefaler at Farsund ser til Flekkefjord i forbindelse med dette arbeidet. Jeg vil anta at prosjektgruppen har vært i dialog med andre kommuner i prosessen med utkastet som er presentert, og tenker at frivilligheten og

politikerne må opplyses om hvem dere har søkt råd hos. Bør ikke målet være at vi får en frivillighetspolitikk som er bedre enn Flekkefjord sin?

Frivillighet Norge tilbyr seg også å gi bistand i arbeidet. Dette må da været et veldig godt tilbud som Farsund kommune bør benytte seg av for å få et godt produkt.

12. Så vidt jeg vet har Agder fylkeskommune bevilget 50.000 kroner til Farsund kommune for å jobbe med revisjon av gjeldende erklæring. Hvordan akter arbeidsgruppen å bruke disse pengene?

I saksframstillingen må dette belyses og opplyses om.

13. Prosjektleder sier til avisen: «Frivillighetens stemme er helt sentral i arbeidet, og skal være med på å forme den endelige erklæringen før den går til politisk behandling i oktober og november».

Jeg mener, som kjent, at dette ikke er ivaretatt godt nok.

Hvordan tenker prosjektleder at dette skal beskrives i en eventuell politisk sak? Hva legger prosjektleder i utsagnet «være med og forme»? Hvor mange flere møteplasser er det planlagt før den politiske behandlingen slik at vi virkelig kan «være med og forme» det endelige resultatet? På hvilken måte mener prosjektleder at det utkastet som nå foreligger skal kunne gangne frivilligheten i Farsund kommune? Hva er målet med den frivillighetserklæringen som er presentert for frivilligheten?

14. Frivillighet Norge sier: «Frivilligheten og kommunene er på sitt beste når de utfyller og utfordrer hverandre». I hvilken grad tenker Farsund kommune at det som er presentert ivaretar dette aspektet?

15. KS og frivillighet Norge har signert samarbeidsplattformen Plattform for samspill og samarbeid mellom frivillig og kommunal sektor der begge parter er enige om kommunenes tilretteleggerrolle. Partene anbefaler at kommunen utvikler en helhetlig frivillighetspolitikk i dialog med lokale frivillige organisasjoner om en formell frivillighetspolitikk.

Undertegnede vil svært gjerne at det henvises til dette i et eventuelt saksframlegg og at prosjektleder redegjør for hvordan dette er ivaretatt i denne prosessen.

16. Framdriftsplanen som er presentert gir frivilligheten maksimalt to ukers høringsfrist fra fellesmøtet 15. september (ja, det står 1. oktober men alle vet at uke 40 er høstferieuke og en uke som man ikke klarer å samle noen, så i realiteten har vi til 26. september).

Dette er ikke god nok tid! I plansaker er normal høringsfrist 3 måneder og aldri mindre enn seks uker. Jeg er klar over at dette ikke er en plan- og bygningssak, men det som er viktigere å ta inn over seg er at dette er en høring hvor frivilligheten skal høres. Enten ønsker dere ikke innspill, eller så holder dere oss for narr. Frivilligheten jobber bare med dette etter arbeidstid, og de fleste som har tillitsverv i frivilligheten er også trenere og engasjerte mennesker på mange områder. I mitt hode blir det useriøs saksbehandling når kommunedirektøren dikterer en tidsplan slik han her har gjort. Det virker ikke som han har noen som helst kontakt med virkeligheten når det kommer til frivillig arbeid.

17. Ifølge planen skal politikerne få dette på sitt bord i uke 42 og det skal behandles i levekårsutvalget i uke 43.

Jeg anbefaler på det sterkeste at saken sendes tilbake til kommunedirektøren med klar melding om at man ikke har lyktes med å forankre utkastet til ny frivillighetserklæring hos frivilligheten fordi tidsplanen er alt for knapp og fordi frivilligheten reelt sett ikke har blitt involvert i prosessen.

Dersom denne tidsplanen likevel skal overholdes vil jeg fra idrettsrådets side be om at det fremkommer tydelig i saksfremlegget at dette produktet ikke er forankret hos Farsund idrettsråd og at vi ikke er gitt god nok tid og anledning til å være med og forme det produktet som fremlegges. Vi stiller oss dermed ikke bak et eventuelt saksframlegg som anbefaler at en revidert frivillighetserklæring blir vedtatt.

18. Jeg anbefaler at vi starter på null, organiserer oss sammen, og lager en god prosess for utviklingen av den første frivillighetspolitikken i Farsund. Vi trenger noe vi kan være stolte av og vi trenger tid nok til at hele frivilligheten kan få anledning til å uttale seg og utforme det som er viktig for hver enkelt av de ulike frivillige!

19. Det fremlagte utkastet til frivillighetserklæring er, etter min mening, blottet for forpliktelser for kommunen og kan ikke etterprøves fra noen. Det inneholder imidlertid noen forpliktelser til frivilligheten. Dersom det fremlagte utkastet skal legges fram til politisk behandling tenker jeg at man må ta ut de forpliktelsene som kommunen forsøker å legge på frivilligheten slik at denne erklæringen blir en

ensidig sak som sier noe om hva kommunen tenker. Frivilligheten kan ikke stilles til ansvar eller nevnes i denne sammenheng

Avslutningsvis

Høringssvaret mitt inneholder sikkert gjentakelser og ting jeg tidligere har gitt uttrykk for, men jeg har brukt mye tid på dette fordi jeg mener at vi nå har muligheten til å gjøre en skikkelig jobb sammen for å videreutvikle samarbeidet til beste for kommunen vår gjennom en god frivillighetspolitikk.

Frivilligheten er viktig for Farsund kommune, og vi er mange som bruker mye tid på dette.

Som jeg har sagt vil vi gjerne bidra, men vi må tas med på råd helt fra prosessen starter opp. Nå opplever jeg at vi ikke blir tatt på alvor fra Farsund kommune.